

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Prof. Fethi Açikel

İstanbul Milletvekili

Ülkemiz karşılaştığı sosyal ve ekonomik darboğazların sonucu olarak büyük bir toplumsal çöküntünün eşiğine ulaşmıştır. Kimsesiz çocuklar, boşanmalar, depresyon, intihar ve suç oranlarındaki artışla birlikte madde bağımlılığı vakaları da hızla artmakta ve yaygınlaşmaktadır. Madde bağımlılığını inceleyen en son kapsamlı araştırma 2002 yılında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu araştırmayı takiben madde bağımlılığı ile mücadelenin ilk adımı olan sorunun tüm boyutları ile ortaya çıkarılması konusunda maalesef somut bir girişimde bulunulmamıştır. Madde bağımlılığı alanında sağlıklı veri bulunmamakla birlikte suç, sağlık, ölüm istatistikleri ve uluslararası kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin saha çalışmalarından derledikleri veriler göstermektedir ki, 2002-2016 yılları arasında dünyada bağımlılık yapan madde kullananların nüfusa oranı düşerken, bu oran ülkemizde artmaktadır. Türkiye’de, madde kaynaklı ölümlerde 2006-2016 yılları arasında 16 kat artış yaşanmış; ülkemiz Avrupa’da birinci konuma gelmiştir. İlk

kullanım yaşı ise belirgin biçimde düşmüştür. Bazı araştırmalarda ilk kullanım yaşının 10'a kadar indiği görülmektedir. Madde kullanımından kaynaklanan suçlarda da dramatik bir artış yaşanmıştır. Yalnızca 2016-2017 döneminde madde kullanımı ile ilgili adli vakaların sayısı yüzde 46 artmıştır.

Geleceğin garantisi olan çocuklarımız ve gençlerimiz başta olmak üzere on binlerce yurttaşımızı kurban verdiğimiz bu vahim tablo karşısında çözüm üretmek için gerekli adımlar ne yazık ki atılmamıştır. Madde bağımlılığında yaşanan artışın gerçek sebeplerinin ortaya çıkarılması ve çözüm üretilmesi için ulusal düzeyde ve yerel yönetimler ölçeğinde somut politikalar geliştirilmemiştir. Madde bağımlılığı ile mücadele gibi büyük bir sorunun çözümü, kısıtlı kapasite ve imkânlarla, özverili biçimde çalışan sağlık görevlilerimiz ve güvenlik güçlerimizin üzerine yıkılmıştır.

Maalesef geçtiğimiz yıllarda madde kullanımı hükümetler tarafından yalnızca adli bir mesele olarak ele alınmış, madde kullanımının artışında etken olan sosyo-ekonomik gerileme, eğitimden kopuş, toplumsal dışlanma ve güvensizlik, maddelere kolay erişim gibi pek çok konu görmezden gelinmiştir. Madde kullanımı ile mücadelede ve bağımlılığın giderilmesi için ihtiyacı karşılayacak düzeyde yetkin sağlık personeli ve uzman istihdamı gerçekleştirilmemiş, yeterli sayıda ve nitelikte rehabilitasyon merkezi hizmete açılmamıştır. Bu büyük sorunla karşı karşıya olan bireylerin ve ailelerin desteklenmesinde bütüncül ve çok boyutlu bir politika geliştirilmemiştir.

Bugün geldiğimiz noktada, 2018 yılında Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksudıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu tarafından hazırlanan raporda ortaya konulan önerilerin çok büyük bölümü ne yazık ki hayata geçirilmemiştir. Yine benzer şekilde 2014 yılında gerçekleştirilen

1. Uyuşturucu İle Mücadele Şurası'nın sonucunda ortaya konulan hedeflere ulaşamamıştır. Yurttaşlarımız toplumumuzun bu büyük kanayan yarası karşısında sahipsiz bırakılmıştır.

Bu bağlamda;

1. Ülkemizde madde kullanımının boyutları ve nedenlerinin tam anlamıyla ortaya çıkarılması için planlanan kapsamlı bir araştırma ve izleme programı bulunmakta mıdır?
2. Mevcut veriler ve çalışmalar ışığında;
 - a. Ülkemizde en az bir defa uyuşturucu madde kullananların sayısı, cinsiyeti, yaş dağılımı, okula devam ya da ayrılık ve/veya istihdam durumu nedir?
 - b. Türkiye'de illere göre ayakta ve yatarak madde bağımlılığı tedavisi gören kişi sayısı yaş, eğitim durumu ve cinsiyete göre nedir? Bağımlı kişilerin bağımlılıktan kurtulma süresi nedir?
 - c. Madde kullanımı ile ilgili tedavilerin ortalama süresi nedir?
 - d. Yasaklı madde kullanımından dolayı 2018 yılında ülkemizde kaç ölüm vakası gerçekleşmiştir? Yaş gruplarına, cinsiyete ve illere göre durumu nedir? Bunların kaç doğrudan, kaç dolaylıdır?
 - e. 18 yaş altı çocuklarımızın uyuşturucu kullanma ve uyuşturucuyla ilişkili vaka sayısı nedir? Uyuşturucu kullandığı için gözaltına alınan, hakkında işlem yapılan ve tedavi süreci başlatılan 18 yaş altı çocuk sayısı nedir?
 - f. Türkiye genelinde uyuşturucuya bağlı suçlardan ceza infaz kurumlarında bulunan kişi sayısı kaçtır? Ortalama cezaevlerinde kalma süresi nedir?

3. 2014 yılında gerçekleştirilen 1. Uyuşturucu ile Mücadele Şurası'nda, madde bağımlılığının tanı, tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin mağdur aileleri de kapsamına yönelik yaşamsal öneriler hayata geçirilmiş midir?
4. Tıbbi ve sosyal rehabilitasyon süreçlerinin birbiriyle işbirliği içinde yürütülmesi ve düzenlemelerin katılımcı bir anlayışla hazırlanması; uyuşturucuyla mücadelenin yerel yönetimler, STK ve diğer paydaşlarla işbirliği içinde yürütülmesi konusunda kurumsal ve sosyal paydaşlarla işbirliği yapılmakta mıdır? Bu paydaşlar hangileridir?
5. Madde bağımlılığı ile mücadelenin sosyal hizmet uzmanları, sosyolog, psikolog ve diğer meslek mensuplarının katılımıyla desteklenmesi sağlanabilmiş midir? 2019 itibarıyla madde bağımlılığı ile mücadelede istihdam edilen sosyal hizmet uzmanı, doktor ve hemşire sayısı kaçtır?
6. Türkiye'de madde bağımlılığı ile mücadelenin ana aktörlerinden biri olan AMATEM'lerin illere göre tesis sayısı, yatarak veya ayakta tedavi kapasiteleri, doktor, hemşire ve uzman sayıları nedir?
7. Rehabilitasyon merkezlerinin kamu kurumlarının yanı sıra, yerel yönetimler ve kriterlere uygun özel kuruluşlar tarafından da açılabilmesi Şura önerileri arasında yer almıştır. Bu kapsamda Türkiye'de yerel yönetimler ve özel kuruluşlar tarafından açılmış kaç rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır? Bu kuruluşlarda tedavi gören bağımlı sayısı nedir? Bu merkezlere personel alımı, eğitimi ve denetim süreçleri nasıl ve hangi kurum tarafından gerçekleştirilmektedir?
8. Mayıs 2018'de yayınlanan Meclis Araştırma Komisyonunun öngördüğü "Türkiye Rehabilitasyon Modeli" planlaması dâhilinde ilgili Bakanlıklarca hangi somut adımlar atılmış ve ne gibi somut faaliyetlerde bulunulmuştur?
9. Madde bağımlılığı tedavisi görmüş kaç yurttaşımız eğitim veya çalışma hayatına kazandırılmıştır?